

ΜΑΣΚΑ ΧΑΜΗΛΑ, ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΠΑΙΔΙΑ

ΤΟ (ΟΧΙ ΚΑΙ ΤΟΣΟ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΟ ΤΕΛΙΚΑ) ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΤΗΣ ΜΑΣΚΟΦΟΡΑΣ ΠΕΙΘΑΡΧΗΣΗΣ, VOL.2

Η «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» ΤΗΣ ΜΑΣΚΟΦΟΡΙΑΣ

Εντάξει, αδέρφια, έχετε δίκιο. Τι να κάνουμε; Το παραδεχόμαστε. Από τότε που μας διαβάσατε τελευταία φορά άλλαξαν διάφορα. Πριν το καλοκαίρι γράφαμε ότι, «το σχέδιο της μασκοφόρας ενότητας και πειθάρχησης απέτυχε παταγωδώς, αν και στο βουβό». ¹ Ε, όσο να πεις, τρεις μήνες αργότερα αυτό δεν ισχύει ακριβώς. Το πιο αλλοπρόσαλλο καλοκαίρι της ζωής μας έφτασε στο τέλος του και η μασκοφορία της ελληνικής κοινωνίας είχε γίνει κάπως... εχμ... λιγότερο αποτυχημένη, τέλος πάντων. Αλλά έτσι είναι αυτά, ένα κακόφημο περιοδικό των Εξαρχείων είμαστε, δεν είμαστε δα και κάνα αξιόπιστο μπλογκ τύπου news-beast, οπότε θα τις πούμε και τις μαλακίες μας.

Σε κάθε περίπτωση, από δω και πέρα θα προσπαθήσουμε να τις λέμε πιο προσεκτικά τις μαλακίες μας, τόσο γιατί κάηκε η γούνα μας, όσο και γιατί στους καιρούς που ζούμε το να λες μαλακίες και το να «αντιδράς στα ληφθέντα μέτρα» έχει αρχίσει να γίνεται σχεδόν ποινικό αδίκημα. ² Εμείς λοιπόν, επειδή δεν είμαστε τίποτα «αρνητές της αποτελεσματικότητας της μάσκας», και επειδή μέσα στο καλοκαίρι γράψαμε 100 φορές στο τετράδιό μας ότι «Δε θα ξαναμφισβητήσουμε την αποτελεσματικότητα των οδηγιών του ΠΟΥ», θα ξεκινήσουμε με ένα κοινωνικό μήνυμα από την Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρία [ΕΠΕ], τον επίσημο φορέα στον οποίο σε παραπέμπει ο ΕΟΔΥ για τη χρήση της μάσκας. Η πρόσφατη ανακοίνωσή της για το ζήτημα αναφέρει τα εξής:

[1η πρόταση]: Η γενικευμένη χρήση προστατευτικής μάσκας από τον γενικό πληθυσμό είναι ένα μέτρο για το οποίο δεν υπάρχουν ξεκάθαρα δεδομένα όσον αφορά την αποτελεσματικότητά του. [...] Είναι αδύνατο να εξαχθούν γενικά συμπεράσματα για τη συνολική αποτελεσματικότητά τους. [...] Παρά τη μη ύπαρξη απόλυτης επιστημονικής τεκμηρίωσης, η καθολική και πιστή εφαρμογή από το κοινό των προτεινόμενων μέτρων μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην επιτυχή αντιμετώπιση της επιδημίας. [...] Χωρίς καμία προσπάθεια φίμωσης των αντίθετων απόψεων, η ΕΠΕ συνιστά στα μέλη της να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά στη διατύπωση απόψεων στα ΜΜΕ και τα κοινωνικά δίκτυα, γιατί [η διατύπωση αντίθετων απόψεων] μπορεί να πλήξει ανεπανόρθωτα το επιστημονικό τους κύρος. ³

Ακολουθεί σύντομη μετάφραση των λεγομένων της ΕΠΕ: Το ζήτημα δεν είναι η αποτελεσματικότητα και οι επιστημονικές αποδείξεις, το ζήτημα είναι να τη φοράς τη ρημάδα. Και «χωρίς καμία προσπάθεια φίμωσης», όποιος πει τίποτα άλλο θα τον πάρει ο διάολος και δε θα ξαναπάρει χρηματοδότηση ποτέ.

Και πράγματι, στο πρώτο κομμάτι η ΕΠΕ έχει απόλυτο δίκιο. Κι από τη δική μας σκοπιά, το ζήτημα δεν είναι αν δουλεύει ή δε δουλεύει η μάσκα στο υγειονομικό πεδίο - αλλά οι κοινωνικές και πολιτικές συνέπειες αυτού του καταναγκασμού, αυτής της «καθολικής και πιστής εφαρμογής». Γιατί στο μη ιατρικό κομμάτι, η «αποτελεσματικότητα» της μάσκας δεν χωράει αμφιβολία. Θέλοντας να συνει-

σφέρουμε στο δύσκολο και άνισο αγώνα που διεξάγει το κράτος μας απέναντι στα fake news, θα μιλήσουμε παρακάτω γι' αυτήν ακριβώς την πολιτική αποτελεσματικότητα. Δίχως φυσικά να «αντιδρούμε» ούτε λίγο «στα ληφθέντα μέτρα».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 1: Η ΜΑΣΚΑ ΩΣ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΗ

Ας κάνουμε τον κόπο να σκεφτούμε τη μάσκα ως αυτό που λέει το όνομά της - μια μάσκα! Μια μεταμφίεση, μια στολή, ένα σύμβολο, που όπως κάθε σύμβολο έχει υλικότατα αποτελέσματα. Σε αυτή την περίπτωση είναι πολύ πιο εφικτό «να εξαχθούν γενικά συμπεράσματα για την συνολική αποτελεσματικότητά της». Κατ' αρχάς, όπως κάθε μεταμφίεση, η μάσκα αποκρύπτει τα πραγματικά μας χαρακτηριστικά. Όπως κάθε μάσκα, παρουσιάζει ένα άλλο προσωπίο, μας εμποδίζει να δούμε την ταυτότητα, τις εκφράσεις, τα συναισθήματα του ανθρώπου που έχουμε απέναντί μας. Και μας τρομάζει. Σκορπά ένα αίσθημα ανησυχίας, δηλαδή χεζόμαστε πάνω μας σαν να βλέπουμε μασκοφορεμένο ζόμπι.

Η πολιτισμική παραγωγή του δυτικού κόσμου διαθέτει πληθώρα τέτοιων παραδειγμάτων: από τη μάσκα του Scream μέχρι τη μάσκα του Ζορό κι από τον Darth Vader μέχρι το Μπάτμαν και τον Τζόκερ, η μάσκα χρησιμοποιείται για να συμβολίσει το άγνωστο, το τρομακτικό. Ακόμα και ιστορικά οι μάσκες έχουν χρησιμοποιηθεί για να τρομοκρατήσουν, με κραυγαλέα παραδείγματα τη μάσκα του γιατρού της πανώλης και τη μάσκα της Κου Κλουξ Κλαν. Η σύνδεση αυτών των μασκών με την ιατρική μάσκα είναι προφανής εδώ και πάνω από εκατό χρόνια. Στη Γαλλία, κατά την περίοδο της ισπανικής γρίπης του 1918 η μάσκα δεν χρησιμοποιήθηκε γιατί «οι γιατροί ήταν επιφυλακτικοί», επειδή η μάσκα συνδέοταν με μια αρνητική εικόνα, καθώς θύμιζε «τις αντιασφυζιογόνες μάσκες του πολέμου ή μπορεί και τις μάσκες της comedia dell' arte». ⁴

Κι όμως, η μάσκα του κ. Χαρδαλιά παριστάνουμε ότι δεν έχει όλες αυτές τις λειτουργίες. Στο δημόσιο λόγο η μάσκα παρουσιάζεται ως το πιο χουχουλιάρικο, αγαπησιάρικο πράγμα στον κόσμο. Όλοι λένε ότι τη φορούν όχι για να προστατέψουν την πάρτη τους ή γιατί τους το είπε η τηλεόραση, αλλά για να προστατέψουν τους άλλους, τους γύρω τους. Είναι λες και η κοινωνία μας στην οποία όλοι θέλουν να φάνε το λαρύγγι του διπλανού τους μετατράπηκε ξαφνικά σε μια κοινωνία με λουλούδια που δεν πειράζουν κουνούπι και νοιάζονται για το συνάνθρωπο.

Ενώ, λοιπόν, ζούμε σε μια κοινωνία που γνωρίζει πολύ καλά τις ψυχολογικές συνέπειες της μασκοφορίας, μια κοινωνία όπου μέχρι πρότινος η απόκρυψη των χαρακτηριστικών του προσώπου ήταν ποινικοποιημένη (ο γνωστός κουκουλονόμος), κάνουμε σαν να μην το καταλαβαίνουμε, σα να είναι κάτι απόλυτα φυσιολογικό. Που είναι όλες οι φιλελεύθερες και προοδευτικές φωνές που λίγα

Ο ΠΕΝΕ ΜΑΓΚΡΙΤ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΚΕΣ

Ο μεγαλύτερος διανοούμενος του 20ού αιώνα δε θα μπορούσε να μην έχει μιλήσει και για το ζήτημα της μάσκας. Το στόρι λέει ότι όταν ο Μαγκρίτ ήταν 14 χρονών, η μητέρα του αυτοκτόνησε και ο Μαγκρίτ είδε να τη βγάζουν απ' το νερό με το νυχτικό της τυλιγμένο γύρω απ' το πρόσωπό της, εξ ου και ο μυστηριώδης και αντιφατικός αυτός πίνακας. Φυσικά, ο Μαγκρίτ, ως προσεκτικός άνθρωπος αρνιόταν κάθε σχέση αυτής της ιστορίας με τον πίνακά του και δήλωνε παντού ότι ο πίνακάς του «δεν κρύβει τίποτα» και «δε συμβολίζει τίποτα». ¹⁴ Αν τώρα, το διαβάσει κανείς αυτό λίγο στραβά, θα δει ότι ο Μαγκρίτ καταλάβαινε ότι οι δύο βασικές λειτουργίες της μάσκας είναι η απόκρυψη και ο συμβολισμός. Όχι κι άσχημα!

χρόνια νωρίτερα ζητούσαν την απαγόρευση της μαντήλας με επιχειρήματα του είδους «πρέπει να βλέπεις το πρόσωπο του άλλου για να υπάρχει εμπιστοσύνη»;⁵ Η ότι «δεν είναι ενδυματολογική ιδιαιτερότητα· είναι στολή συμμόρφωσης»;⁶ Γιατί κανείς δεν παρατηρεί την ενδυματολογική λειτουργία της μάσκας ως στολή; Γιατί η μόνη συζήτηση που έχει διεξαχθεί για τη μάσκα ήταν η κοροϊδία για το μέγεθος των μασκών που μοίρασε το υπουργείο στους μαθητές; Γιατί, εκτός των άλλων, η μάσκα λειτουργεί και ως στολή. Και, όπως κάθε στολή, καλύπτεται από ένα σύνολο σιωπηλών νοημάτων, τα οποία πρέπει πάση θυσία να παραμείνουν σιωπηλά.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 2: Η ΜΑΣΚΑ ΩΣ ΣΤΟΛΗ

Στον καπιταλιστικό κόσμο είμαστε αντιμέτωποι με δεκάδες στολές: τη στολή του στρατηγού και τη στολή του φαντάρου, τη στολή του μπάτσου και του γιατρού, τη στολή του φυλακισμένου και τη στολή του δεσμοφύλακα, τα σεναρισμένα ρούχα του αφεντικού και τις βρώμικες φόρμες των αποθηκάρων, τα κυριλέ ρούχα του δαπίτη και τις ζακέτες με κουκούλα των καγκουραίων, τα σιχαμένα σκουφάκια Αγιοβασίλη που υποχρεώνονται να φορέσουν δεκάδες υπάλληλοι καταστημάτων όταν φτάνουν τα Χριστούγεννα και τις στολές ποδοσφαιριστή που αναγκάζονται να φορέσουν αν η άτιμη η μοίρα σε φέρει να δουλεύεις στο Πλαίσιο.

Και μέσα μας ξέρουμε πολύ καλά ότι αυτές οι στολές πράγματι δεν είναι «ενδυματολογικές ιδιαιτερότητες» που λέει και η φίλτατη Σώτη Τριανταφύλλου. Αντίθετα δηλώνουν πολλά και περίπλοκα νοήματα και αποκρύπτουν άλλα τόσα. Πειθαρχούν όποιον τις φοράει και όποιον τις κοιτάει. Δηλώνουν εξουσία και υποτέλεια. Δηλώνουν την κοινή θέση των όσων τη φορούν και τη διαφορά τους από τους υπόλοιπους. Ταυτόχρονα, παριστάνοντας πως είναι «αυτονόητες» επιβάλλουν ένα πέπλο σιωπής γύρω από όλα αυτά τα νοήματα. Εμποδίζουν με την ίδια τους την ύπαρξη την οποιαδήποτε συζήτηση γύρω απ' τα όσα συμβολίζουν ως στολές.

Θα έπρεπε ως αντιεξουσιαστές να έχουμε εμπειρία όσον αφορά τις στολές. Εμείς δεν είμαστε που μας έπιανε σιχαμάρα με τη στολή του στρατού; Ακόμα και χωρίς να πάμε φαντάρου, καταλαβαίναμε εμπειρικά την απέχθεια προς το χακί, γιατί υποψιαζόμασταν τις λειτουργίες του. Ομογενοποιεί και πειθαρχεί. Εγκαθιστά την ιεραρχία ως εμφάνιση, συνεπώς ως φυσικό γεγονός. Καθιστά λιγάκι πιο δύσκολο να ανοίξεις το στόμα σου. Καθιστά λιγάκι πιο εύκολο να κάνεις ό,τι σου λένε. Και στο τέλος-τέλος σε προετοιμάζει για το ενδεχόμενο πολέμου· όπου το να μην κάνεις ό,τι σου λένε δεν είναι επιλογή. Μαλάκες είναι οι αρμόδιοι στο στρατό που σε ντύνουνε στα χακί από την πρώτη μέρα; Ή μας και σε κουρεύουνε γουλί μόνο για τις ψείρες; Η σύνδεση μάσκας, στρατιωτικής στολής και σιωπής μπροστά στις πειθαρχήσεις θα έπρεπε να μας είναι προφανής.

Ο πρωθυπουργός μας, που και έχει πάει στο στρατό και είναι βέβαιο πως λόγω καταγωγής δεν είχε το ρόλο του μαλάκα που του λένε οι ανώτεροι τι να

κάνει, καταλαβαίνει απόλυτα όλους αυτούς τους συμβολισμούς. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που επέλεξε την Κυριακή 13 Σεπτέμβρη, δηλαδή τη μέρα ακριβώς πριν ανοίξουν τα σχολεία με υποχρεωτική χρήση μάσκας, για να δηλώσει ότι σκέφτεται μόλις οι μαθητές τελειώσουν το σχολείο να τους φορέσει με το ζόρι και την άλλη, πολύ πιο δοκιμασμένη στολή.⁷ **Υποχρεωτική στράτευση στα 18, για την οποία θα έχεις προετοιμαστεί άψογα φορώντας τη μάσκα σου από τα 6!**

Δεν είναι η πρώτη φορά που δοκιμάζονται τέτοια φοβερά κόλπα. Η στολή που φορούσαν υποχρεωτικά τα μέλη της ΕΟΝ, της Νεολαίας του Μεταξά είχε κι αυτή ρόλο να προετοιμάσει την ελληνική νεολαία για τον επερχόμενο πόλεμο και την πειθαρχία που θα έπρεπε να επιδείξει στις κρατικές προσταγές. Και τότε, η εποχή ήταν γεμάτη συμβολισμούς και αποκρύψεις, γεμάτη χούντα και τρέλα!⁸

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 3: ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΔΕΙΚΝΟΥΝ ΤΗ ΝΟΜΙΜΟΦΡΟΣΥΝΗ ΤΟΥΣ

Η μάσκα, εκτός των άλλων, δημιούργησε κι ένα εξωτερικό μέρος, τους «δίχως μάσκα», κι έδωσε τη δυνατότητα σε όλους τους φίλους του κράτους να εντοπίσουν τον εχθρό τους και να κάνουν επίδειξη της νομιμοφροσύνης τους. Ο εχθρός τους, οι «κοινωνικά ανεύθουνοι» που αρνούνται να τηρήσουν τις κρατικές προσταγές, έγινε επιτέλους ορατός. Η μάσκα, οπτικοποιώντας και κάνοντας ορατούς τους «δίχως μάσκα», έδωσε τη δυνατότητα η επιτήρησή τους να επιβάλλεται στο δημόσιο χώρο από τους ίδιους τους φίλους του κράτους.

Ένα πάγιο αστυνομικό όνειρο έγινε πράξη. Όπως έλεγαν ήδη από το 1982 οι μπατσοειδικοί Γουίλσον και Κέλλινγκ, «η ουσία του ρόλου της αστυνομίας στη διατήρηση της τάξης συνίσταται στην ενίσχυση των άτυπων μηχανισμών ελέγχου που έχει δημιουργήσει η ίδια η κοινότητα».⁹ Αυτός ο άτυπος μηχανισμός ελέγχου έχει αρχίσει να λειτουργεί στην εντέλεια όσον αφορά τη χρήση μάσκας. Σκεφτείτε όσους δεν έμειναν σπίτι κατά τη διάρκεια της καραντίνας και κυκλοφορούσαν έξω συμπληρώνοντας μούφα χαρτάκια και συγκρίνετέ τους με όσους κυκλοφορούν τώρα χωρίς μάσκα σε μαγαζιά και μέσα μεταφοράς (θέλουμε να ξαναδηλώσουμε ότι εμείς δεν έχουμε καμία σχέση με τέτοια βδελυρά υποκείμενα, είπαμε, εμείς δεν «αντιδρούμε ούτε λίγο στα ληφθέντα μέτρα»). Στην πρώτη περίπτωση, την επιβολή του «μείνε σπίτι» οι μόνοι που θα μπορούσαν να την επιβάλλουν θα ήταν οι μπάτσοι. Στη δεύτερη περίπτωση, επειδή αυτοί που δε συμμορφώνονται φαίνονται, γίνονται κατευθείαν στόχος επίθεσης από τους φίλους της συμμόρφωσης.

Όλοι οι μικροαστοί, οι καταστηματαρχες, οι ρουφιάνοι των αφεντικών, οι δάσκαλοι στα σχολεία έχουν μετατραπεί σε άτυπους μπάτσους που ελέγχουν αν φοράς μάσκα. Οι προσπάθειες που έκανε η αστυνομία όλα τα τελευταία χρόνια να εντοπίσει και να οργανώσει τους φίλους της έχουν αποδώσει καρπούς. Γιατί αυτή η επιτυχία καθόλου αυτονόητη

ΦΥΛΑΚΑ!

Οι ελευθερίες των δυτικών δημοκρατιών εν δράσει. «Φόρα μάσκα ή μπαίνεις στη φυλάκα!» Καλιφόρνια, Αμερική, 1918

ΦΟΡΑ ΜΑΣΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΑ

Φαρμακείο στο Σαν Φρανσίσκο, Αμερική, 1918. Οι δύο πινακίδες απ' έξω γράφουν με μεγάλα γράμματα «ΦΟΡΑ ΤΗ ΜΑΣΚΑ ΣΟΥ» και με ακόμα μεγαλύτερα «ΚΑΤΑΤΑΞΟΥ ΣΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟ – ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ». Την είσοδο φυλούν μια φαρμακοποιός κι ένας μπάτσος. Η σύνδεση σαφής. Η προστακτική κοινή. Η προσπάθεια πειθάρχησης έντονη. Η επιτυχία αμφίβολη: στην ουρά απ' έξω, οι «αρνητές της μάσκας» είναι πλειοψηφία.

«ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΟΥΜΕ»

Κάτι Κυριακές πριν, η *Καθημερινή* κυκλοφόρησε με αφιέρωμα της κ. Σίσσυ Αλωνιστιώτου στις μάσκες. Εκεί μεταξύ άλλων, μιλούσε για τις κινέζικες μάσκες του Γου Λιάντ, τσιτάροντας το κείμενο του κ. Λυντέρη που εκδώσαμε πρόσφατα. Βέβαια, παραπέμπει στο αγγλικό κείμενο και δε λείπει που το βρήκε, πράγμα καθόλου σωστό, γιατί εμείς πάντα αναφέρουμε την *Καθημερινή* στις υποσημειώσεις μας.

Στη συνέχεια, πάλι χωρίς να μας αναφέρει, μας απευθύνεται και μας λέει τα εξής:

Όσοι διασκεδάσουμε λοιπόν με τον «γιατρό της πανούκλας», τον διάσημο χαρακτήρα *Medico della Peste* της *commedia dell' arte*, ας θυμόμαστε τους συνανθρώπους μας που φορούσαν τη στολή για να μην πεθάνουν από την πανώλη διακινδυνεύοντας μια βασιανιστική ασφυξία.¹⁵

Το άρθρο γράφτηκε αρχές Σεπτεμβρίου όταν ακόμα στους τοίχους του κέντρου δέσποζε η αφίσα του καλοκαιρινού μας τεύχους. Αγαπητή, κ. Σίσσυ, έχετε απόλυτο δίκιο, δε θα «ξεναδιασκεδάσουμε» με τόσο σοβαρά πράγματα. Θα τρομοκρατηθούμε κι εμείς και θα χεστούμε απάνω μας, πράγμα που είναι άλλωστε και ο πραγματικός λόγος ύπαρξης του «γιατρού της πανούκλας». Αλλά τουλάχιστον την άλλη φορά πείτε μας με το όνομά μας, μην ντρέπεστε!

δεν είναι. Αντίθετα, το μέτρο στην αρχή κινδύνευσε στ' αλήθεια να πάει άπατο, καθώς οι «κοινωνικά ανεύθυνοι» προσπαθούσαν να διεκδικήσουν την παρουσία τους στο δημόσιο χώρο.

Όταν πριν από εκατό χρόνια, πάλι σε περίοδο πολεμικής αναταραχής που εντελώς τυχαία συνέπεσε ξανά με μια «πανδημία», αυτή της ισπανικής γρίπης, διάφορες πολιτείες της Αμερικής είχαν επιβάλλει και τότε την καθολική χρήση μάσκας. Η επιβολή του μέτρου δεν ήταν καθόλου εύκολη, ίσως γιατί το 1918 δεν ήταν τόσο εφικτή αυτή η μηντιακή εκστρατεία διανοητικού σακατέματος που συντελείται σήμερα, αν και δε μπορούμε να ξέρουμε με βεβαιότητα. Σε κάθε περίπτωση, ο τότε δήμαρχος του Ντένβερ, μιας πόλης που δοκίμασε αλλά γρήγορα απέσυρε την υποχρεωτική χρήση μάσκας, δήλωνε ότι:

Το να θεσπίζεις ένα νόμο δεν είναι το ίδιο με το να τον εφαρμόζεις. Για να φορεθούν οι μάσκες, θα χρειαζόταν ο μισός πληθυσμός της πόλης να αστυνομεύει τον άλλο μισό.¹⁰

Κι όμως, αυτό ακριβώς έχει συμβεί τους τελευταίους μήνες. Ο μισός πληθυσμός της ελληνικής κοινωνίας αστυνομεύει και ρουφιανεύει τον άλλο μισό.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 4: Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ ΠΕΙΘΑΡΧΕΙ

Κι όσο γι' αυτούς που δεν ψήνονται να την βάλουν από μόνοι τους και να επιδεικνύουν τη συμμόρφωσή τους στις εντολές του κράτους, κανένα πρόβλημα! Θα τη φορέσουν υποχρεωτικά. Γιατί ποιος φόρεσε υποχρεωτικά τη μάσκα; Η εργατική τάξη της χώρας. Που δεν έχει δικό της όχημα και είναι αναγκασμένη να γυρνάει με τα λεωφορεία και τα τρένα. Που πηγαίνει στα σουπερ-μάρκετ κάθε τρεις και λίγο γιατί αγοράζει μόνο ό,τι θα καταναλώσει άμεσα. Που σε τελική ανάλυση εξαναγκάστηκε από τα αφεντικά της να φορά μάσκα εν ώρα εργασίας.

Η μάσκα στη δουλειά είναι απτή και ορατή ένδειξη της εξουσίας που έχει το αφεντικό πάνω σου. Είμαστε βέβαιοι πως όλοι ξέρετε κι από μια ιστορία που σκάει το αφεντικό ξεμάσκωτο και σου λέει να φορέσεις τη μάσκα σωστά. Ή έναν πελάτη που σου υπενθυμίζει την εξουσία που έχει πάνω σου, κάνοντας σου παρατηρήσεις για τη μάσκα. Η υποχρεωτική μασκοφορία επί οκταώρου βάρσης είναι το επιστέγασμα των διαφόρων πραγμάτων στα οποία αναγκαζόμαστε να πειθαρχήσουμε εν ώρα εργασίας και μόνο ως στρατιωτικό καψόνι θα μπορούσε να ιδωθεί.

Το σκάλωμα που τρώνε αφεντικά και πελάτες με το «φόρα τη μάσκα σωστά» και όχι στο αυτί, στο λαιμό, στο στόμα, στην τσέπη δεν είναι κάποια απλή προσήλωση στις κρατικές οδηγίες. Είναι διαρκής υπενθύμιση της ταξικής σου θέσης και της υποχρέωσής σου να υπακούς. Περισσότερη σημασία έχει η προστακτική, αυτό το «φόρα» και λιγότερη όλο το υπόλοιπο. Γιατί φυσικά ούτε εκείνοι φοράνε τη μάσκα «σωστά», γιατί αυτό το «σωστά» είναι παντελώς αδύνατο να το τηρήσει άνθρωπος, άσε που αυτοί πολλές φορές δεν τη φορούν καν, γιατί δεν αντιμετωπίζουν από κάπου αυτή την επιβολή.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 5: ΤΟ ΘΕΑΜΑ ΤΗΣ ΜΑΣΚΟΦΟΡΑΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Κι έτσι, όλοι μαζί, εργατική τάξη και φίλοι του κράτους, είτε από δική τους επιθυμία, είτε χάρη στην επιβολή του κράτους – του μπάτσου – του δασκάλου – του πατέρα – του αφεντικού – κλπ, φορούν στον ένα ή στον άλλο βαθμό τη μάσκα του κ. Χαρδαλιά. Αυτό, εκτός απ' το γεγονός ότι δημιουργεί μια επίπλαστη ενωμένη μασκοφόρα πλειοψηφία. Αποκρύπτοντας τα χαρακτηριστικά του προσώπου και αντικαθιστώντας τα με μια ενιαία, απόκοσμη μορφή, παράγει ένα θέαμα μασκοφόρας ενότητας.¹¹

Ένα ψεύτικο θέαμα, στο οποίο οι εργάτες που φορούν μάσκα υποχρεωτικά και τα αφεντικά μοιάζουν. «Κοίτα τι διαταξικός που είναι ο ιός», μας λένε. «Μόνο ενωμένοι μπορούμε να τον νικήσουμε», μας λένε. Η μάσκα δηλαδή παράγει μια ομοιομορφία, έναν εθνικό κορμό, όσο σαθρός κι αν είναι ένας εθνικός κορμός που παράγεται μέσω καταναγκασμού.

Υπάρχει βέβαια και κάτι ειρωνικό σε όλη αυτή την υπόθεση. Για χρόνια ο δυτικός κόσμος περηφανευόταν την ελευθερία του απέναντι στο ανατολικό μπλοκ. Για χρόνια οι δυτικές δημοκρατίες περηφανεύονταν ότι εδώ «μπορείς να φορέσεις ό,τι χρώμα τζιν θέλεις», ενώ εκεί δεν υπάρχουν επιλογές. Περηφανεύονταν το πολιτικό τους σύστημα στο οποίο δήθεν μπορούσε να ψηφίσεις ό,τι ήθελες, ενώ κορόιδευαν καθεστώτα που εξέλεγαν κάποιο δικτάτορα με ποσοστά 99,9%.

Πλέον είναι όλο και πιο σαφές ότι κι εδώ ένα κόμμα υπάρχει στην πραγματικότητα, ανεξαρτήτως του πόσα κατεβαίνουν στις εκλογές. Κι εδώ μπορείς να ντυθείς όπως θες, εκτός απ' όταν δε μπορείς πια, γιατί έτσι λέει το κράτος. Κι εδώ αρχίζει να φαίνεται από τι υλικά ήταν φτιαγμένες αυτές οι περιφημες «δυτικές ελευθερίες».

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ 6: Η ΜΑΣΚΑ ΩΣ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Αλλά το πιο κρυμμένο ίσως αποτέλεσμα που έχει η υποχρεωτική μασκοφορία είναι οι συνέπειες της στην κατανάλωση. Το μεγαλειώδες πείραμα που διεξάγεται στα κεφάλια όλων μας το τελευταίο εξάμηνο έχει στο επίκεντρό του την καπιταλιστική κρίση και την προσπάθεια του κάθε κράτους να προφυλάξει την αστική του τάξη απ' τις συνέπειές της. Στο επίκεντρο αυτής της προσπάθειας βρίσκεται η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη μείωση των εισαγωγών και η διατήρηση των εξαγωγών όσο πιο ψηλά το επιτρέπει η κατάσταση. Αυτή η «μείωση εισαγωγών», με τη σειρά της, μεταφράζεται στο εσωτερικό σε «μείωση της κατανάλωσης». Καταναλώνοντας λιγότερα, εισάγεις λιγότερα.¹²

Τι επίδραση έχει σε αυτόν τον τομέα η μάσκα; Ας το σκεφτούμε εμπειρικά. Εμείς που δε γουστάρουμε να φοράμε Εε... Εμείς που δεν αμφισβητούμε ποτέ τις κρατικές εντολές και μας αρέσει η μάσκα, έτυχε και μιλήσαμε με κάποιους απ' αυτούς τους περιέργους που δεν ψήνονται να κυκλοφορούν με τη μούρη καλυμμένη. Και μας είπαν ότι στο σουπερ μάρκετ, αλλά και σε όλα τα καταστήματα κάθονται

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΠΑΙΔΙΑ

Κοίτα ένα περίεργο πράγμα που κι αυτοί μοιάζουν αναμεταξύ τους. Δίχως να χρειάζεται να φορούν μάσκα.

πλέον πολύ λιγότερο, και στο μυαλό τους γυρνάει συνέχεια το ζήτημα της μάσκας και όχι το τι θα αγοράσουν. Οπότε καταλήγουν να φύγουν από το κατάστημα όσο πιο γρήγορα μπορούν και να αγοράσουν μόνο τα βασικά.

Το παράδειγμα της ισπανικής γρίπης του 1918 ταιριάζει και σ' αυτήν την περίπτωση. Τότε, στο Σαν Φρανσίσκο όπου επιβλήθηκε περισσότερο η υποχρεωτική μασκοφορία, «οι καπνοπώλες έλεγαν ότι οι πωλήσεις καπνού και τσιγάρων έπεσαν κατά 50% γιατί ο κόσμος δε μπορούσε να καπνίσει άνετα λόγω της μάσκας». Επίσης, «οι καταστηματαρχές έλεγαν πως η χρήση της μάσκας εν μέσω της χριστουγεννιάτικης εμπορικής περιόδου προκάλεσε φόβο και κατάθλιψη στο αγοραστικό κοινό και ελάττωσε τις πωλήσεις».¹³

Μπορεί να μην είναι ο κεντρικός στόχος της υποχρεωτικής μασκοφορίας, αλλά σε συνδυασμό με όλα τα άλλα μέτρα μείωσης της κατανάλωσης, φαντάζει αρκετά ταιριαστό.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΠΑΙΔΙΑ

Ιδού λοιπόν αγαπητοί «συνωμοσιολόγοι αρνητές της μάσκας» που λέγατε ότι η μάσκα δε δουλεύει. Δουλεύει και παραδουλεύει. Έχετε δει ποτέ άλλο τόσο αποτελεσματικό πράγμα; Μπορεί (σύμφωνα πάντα με όσα λέει η Ελληνική Πνευμονολογική Εταιρία) να μην είναι αποτελεσματικό στο να σε προστατεύει από τους ιούς, αλλά κατά τ' άλλα έχει γαμώ τις αποτελεσματικότητες!

Πραγματικό πολυεργαλείο για κρατική χρήση; Προκαλεί φόβο και παράνοια όπως κάθε μάσκα, έχει όλα τα ρητά και άρρητα χαρακτηριστικά μιας στρα-

τιωτικής στολής, δίνει τη δυνατότητα στους φίλους του κράτους να κάνουν επίδειξη νομιμοφροσύνης, πειθαρχεί την εργατική τάξη της χώρας, όλους μαζί τους κρατά σιωπηλούς και καθιστά αδύνατο να συζητηθεί αυτό που μας συμβαίνει και μειώνει και την κατανάλωση. Όλα σε ένα.

Πέρα απ' την πλάκα, τα πράγματα είναι κάπως ζοφερά. Αλλά επειδή η ζωή σ' αυτή τη χώρα μας έχει κάνει τελείως κυνικούς μπάσταρδους, δεν χάνουμε το χιούμορ και την αισιοδοξία μας! Οπότε θέλουμε να κλείσουμε παρατηρώντας τα εξής: εμείς και «τα δικά μας παιδιά» είμαστε άνθρωποι που ανέκαθεν μισούσαμε το χακί και την πειθαρχία του. Στο σχολείο, στο στρατό, στη δουλειά, αλλά και παντού ανακαλύπταμε τρόπους να μην πάμε, τρόπους να λουφάσουμε, τρόπους να κάνουμε κοπάνια, τρόπους να μην κάνουμε ό,τι μας λένε. Αυτή μας την ικανότητα την παρατηρούμε και τώρα. Μπορεί παρέα με την επίθεση πειθαρχησής μας να δεχόμαστε και επίθεση στα μυαλά, αλλά το βλέπουμε, μας βλέπουμε.

Είμαστε πολλοί και πολλές που κοιτιόμαστε αναμεταξύ μας. Που δεν τη φοράμε καν ή τη φοράμε χαμηλά και την ανεβάζουμε όταν μπαίνει πελάτης τσεκάροντας τα μούτρα του. Που όταν αναγκαζόμαστε να τη φορέσουμε βρίζουμε ή που την κάνουμε σφεντόνα στα σχολεία. Που βρίσκουμε χίλιους δυο τρόπους να εκδηλώσουμε τη δυσφορία μας απέναντι στην πειθαρχησή μας. Και αναγνωρίζομαστε μεταξύ μας γιατί και πριν αναγνωριζόμασταν.

Λίγο πριν τον κορωνοϊό, όταν ακόμα οι ζωές μας κυλούσαν κάπως πιο κανονικά, τα μέλη των antifa πυρήνων είχαν πάει να στηρίξουν ένα μπασκετάκι που διοργάνωνε το antifa patissia. Φυσικά έφεραν μαζί

και τους φίλους τους. Το αποτέλεσμα ήταν νεαροί καλλιθιώτες και νεαροί πατησιώτες, νεαρές γαλατσιώτισσες και νεαρές χαλανδραίες να βρεθούν στον ίδιο χώρο. Τότε, παρατηρώντας τους – παρατηρώντας μας – είχαμε όλοι μείνει με το στόμα ανοιχτό. Παρά τα δεκάδες ντυσίματα, κουρέματα, φάτσες, κάπως έμοιαζαν όλοι και όλες μεταξύ τους. Κάπως τους καταλάβαινες από μακριά ότι είναι δικό σου. Κάπως τους καταλάβαιναν από μακριά κι οι μπάτσοι.

Και πριν είχαμε τους δικούς μας κώδικες. Και πριν ξέραμε τι να φορέσουμε και πώς να το φορέσουμε για να δηλώσουμε την κοινή μας καταγωγή και την κοινή μας θέση. Και πριν κυκλοφορούσαμε με τα δικά μας ντυσίματα, με τα φούτερ μας, με τις κουκούλες μας, με τους δικούς μας λεκτικούς και οπτικούς τρόπους να αναγνωριζόμαστε.

Αυτό ακριβώς επιδιώκουν να δείξουν και οι φιγούρες των κουκουλωμένων που κοτσάrouμε τώρα τελευταία στα διάφορα τρελά που κάνουμε. Επιδιώκουν να εγκалέσουν τις δικές μας «μεταμφιέσεις», τις δικές μας «στολές», σε μια περίοδο όπου το κρατικό χέρι απλώνεται σε κάθε πτυχή της ζωής μας.

1. «Βγάλε τη Μάσκα ρε Βλάκα», *Antifa* #71, 07/20.

2. «Αυτόφωρο και δίωξη για τους αρνητές της μάσκας», *Εφημερίδα των Συντακτών*, 23/09/20.

3. «Η Θέση Της ΕΠΕ Για Τη Χρήση Μάσκας Από Το Κοινό», *hts.org.gr*, 27/08/20. Ο τονισμός δικός μας.

4. F. Vinet, *Η Μεγάλη Γρίπη του 1918*, Μεταίχμιο, 2020, σ. 209-210.

5. «Coronavirus outlier Sweden chooses its own path on face masks», *Financial Times*, 19/08/20.

6. Έτσι είχε πει η τότε λαλίστατη Σώτη Τριανταφύλλου, «Το δικαίωμα στην μπουρκα και το παιχνίδι των λέξεων», *Τα Νέα*, 01/12/2018.

7. «Κυρ. Μητσοτάκης: Εξετάζεται η υποχρεωτική στράτευση στα 18», *Καθημερινή*, 13/09/20.

8. Για την ΕΟΝ, τη στολή της, τις πειθαρχίες του μεσοπολέμου, και λοιπά ανήκουστα πράγματα, γράφουμε και παραδίπλα, με τίτλο «Η κατάργηση της χειραψίας: Σύμβολα, κράτος και μεταμφιέσεις πριν το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο».

9. J. Wilson & G. Kelling, «Σπασμένα Τζάμια», 1982. Περιλαμβάνεται στο *Σπασμένα Τζάμια: Σκέψεις για τη Δημόσια Τάξη και το Πάντειο Πανεπιστήμιο σε καιρούς κρίσης*, *Unfair Play & Αρχείο*71, 2016, σ. 76.

10. Alfred W. Crosby, *America's Forgotten Pandemic: The Influenza of 1918*, Cambridge University Press, Β' Έκδοση, 2003, σ. 112. Εντελώς τυχαία και πάλι, η «λήξη συναγερμού» και το τέλος της υποχρεωτικής χρήσης μάσκας στις ΗΠΑ συνέπεσε ακριβώς με τη μέρα λήξης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Βλ. *ό.π.*, σελ. 106.

11. Για την έκφραση «θέαμα μασκοφόρας ενότητας», βλ. την πρόσφατη έκδοσή μας, Χρ. Λυντέρης, *Μάσκες, Επιδημίες και Κρατική Πολιτική*, *Antifa Scripta*, 2020.

12. Για όλα αυτά με περισσότερα λόγια, βλ. Το Πείραμα, μέρος 1-6, *autonomeantifa.gr*.

13. Όλα αυτά στο Alfred W. Crosby, *ό.π.*, σ. 104 και 109

14. Έτσι λέει η περιγραφή του πίνακα στο site του Museum of Modern Art, γιατί είμαστε και πολύ ψαγμένοι.

15. Σ. Αλωνιστιώτου, «Το ράμφος που έδιωχνε το μίσσημα», *Καθημερινή*, 14/09/20.